

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 מאי 2020

ע"ו 18923-05-20 פלוני נ' מרכז בריאות הנפש
מזרע (מזור) ואח'

בפני: השופט ש' ברלינר

המערער:

פלוני

נגד

משיבים

1. מרכז בריאות הנפש מזרע (מזור)
2. הפסיכיאטר המחוזי - מחוז צפון

פסק דין זה ניתן לפרסום

בשם המערער: עו"ד גב' מירטנבאום
בשם המשיבים: עו"ד קסיס

פסק דין

1. המערער יליד 1990, מתגורר בבית הוריו בישוב ..... ברמת הגולן, בעברו אפיזודה משנת 2018 בה אובחן כשרוי במצב פסיכוטי חריף, וכיום הוא מאושפז בבית החולים לראשונה מכוחה של הוראת הפסיכיאטר המחוזי מיום 3.5.20, שהוארכה ביום 11.5.20. עררו של המערער על הוצאת ההוראה נדחה על ידי הוועדה ביום 6.5.20, ועתה מונח בפני ערעורו של המערער על החלטתה של הוועדה מיום 13.5.20, לפיה נדחה עררו של המערער על הוראת ההארכה, כך שעל פי מצב הדברים דהיום, אשפוזו הכפוי של המערער בבית החולים יסתיים, כל עוד לא יוחלט על ידי הוועדה אחרת על פי פניה מנומקת בכתב של המנהל, ביום 18.5.20.

2. עיון בחומר שבפני מראה כי מזה כ-3 שנים חלה ירידה במצבו הנפשי של המערער שחזר לגור בבית הוריו, החל להתקרב לדת, להסתגר, פיתח מחשבות על כך שגורמים בממשלה עוקבים אחריו ורודפים אותו ומצוטטים לשיחותיו בטלפון. סף התסכול נמוך, התפרצויות חוזרות בעיקר מילוליות כלפי אימו, מאיים עליה באופן יומיומי עד כי נאלצה לעזוב את הבית ליממה מתוך פחד, ההורים ישנים בחדר נעול מחמת פחדם ממנו, יומיים לפני האשפוז היה על סף

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 מאי 2020

ע"ו 18923-05-20 פלוני נ' מרכז בריאות הנפש
מזרע (מזור) ואח'

התפרצות פיזית והטיח דלתות בחוזקה. ניסיונות להביאו לבדיקת הערכה פסיכיאטרית נכשלו, ובסופו של דבר הזמינה המשפחה לביקור בית ונעזרה בד"ר מורן שגיב אליוף, פסיכיאטרית המתגוררת בישוב .... ועוסקת ב"חילוץ נפגעי סמים ונפש" תחת המוטו "הדרך לאיזון מתחילה בחילוץ", שבדקה אותו ביום 3.5.20 בחצר ביתה של המשפחה.

3. הרופאה מתארת כי הזדהתה כרופאה פסיכיאטרית, ולבסוף שיתף עימה המערער פעולה, על אף הסתייגותו. הוא היה בתחילה על סף התפרצות כלפי הוריו, הם יצאו לחצר, הוא נראה חשדני, עוין, דיבר בשטף, האפקט מתגווך בקהות, השטחה, מהלך החשיבה נוקשה, מעגלי, טנגנציאלי, מצטט פסוקים מן התנ"ך, מחשבות שווא של יחס רדיפה וגדלות, היה לו, לדבריו "תפקיד בטחוני בכיר", הוריו נזקקים לתרופות שלדעתו שונות מן הכתוב באריזה, הריכוז ירוד, בוחן המציאות והשיפוט פגומים בצורה ניכרת, הוא חסר כל תובנה למצבו.

4. נוכח מצב דברים זה סיכמה הרופאה בפנייתה אל הפסיכיאטר המחוזי מיום 3.5.20 כי "מדובר בבן 29 אשר מציג תמונה של מצב פסיכוטי עם מחשבות שווא של יחס, רדיפה וגדלות, מלווה בירידה במישורים שונים (חברתי, תעסוקתי) מזה כשלוש שנים לערך, כאשר ברקע שימוש לא רציף בקנאבינואידים. מגלה תוקפנות ספציפית כלפי אימו. בתחילת הבדיקה הנוכחית נצפה על סף התפרצות פיזית כלפי אימו. חסר תובנה לחלוטין למצבו ולצורך בטיפול. לאור כל האמור אבקש לאשר הוראה דחופה לאשפוז בכפיה".

5. על סמך האמור, הוציא הפסיכיאטר המחוזי ביום 3.5.20, הוראת אשפוז כפי סמכותו לפי סעיף 9(א) לחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991 (להלן – החוק); על פי בקשת מנהל המחלקה בה מאושפז המערער הוצאה ביום 11.5.20 הוראת ההארכה לאחר שבבדיקה על ידי המנהל הוברר כי "סף (ה)תסכול [של המערער] נמוך. מתח. נחוה על סף התפרצות. מוסר שאמו לא מכבדת אותו. מפלרטט עם הבודקת. התנהגות מינית אינה מרוסנת. הפרעות בהלך החשיבה. מחשבות שווא של גדלות ורדיפה. גורמים עוקבים אחריו. מערכת שלמה של בכירים עוקבים אחריו. ... רודפים אותו כי הוא מסקרן ומעניין. מסרב ליטול טיפול תרופתי. מאיים על הצוות. לאור מצב פסיכוטי מלווה סיכון פיזי מיידי אני מורה על הארכת אשפוזו."

6. בדיון בפני הוועדה מיום 13.5.20 שותפה טלפונית בהיקף מתאים ותוך ירידה לפרטים גם אימו של המערער. הדברים רשומים בפרוטוקול הוועדה, ומדברים בעד עצמם.

7. לטענת המערער הוא אינו חולה, האירוע עם ההורים והאם הוא מינורי, הוא חף מפשע, ויש לשחררו לאלתר מן האשפוז. ב"כ המערער מייחסת חשיבות רבה לכך שד"ר שגיב, בנוסף

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 מאי 2020

ע"ו 18923-05-20 פלוני נ' מרכז בריאות הנפש
מזרע (מזור) ואח'

לפעולת החילוץ והבדיקה, מכהנת גם כסגנית של הפסיכיאטר המחוזי; היא לא הציגה עצמה ככזאת בפני המערער; פעלה כרופאה פרטית; הדבר מהווה לטענת ב"כ המערער פגם בשרשרת ההחלטות לגבי האשפוז, כך במיוחד, לדעתה, שעה שהפסיכיאטר המחוזי הוא הממונה עליה, וסביר כי יהיה נעול בשיקול דעתו לאחר קבלת הבקשה לאשפוז, דווקא ממנה.

8. המשיבים, לעומת זאת, שמים את הדגש על מצבו הנפשי של המערער, על מסוכנותו, ועל כך שד"ר שגיב היא בעלת מינוי לערוך בדיקה פסיכיאטרית לצורך הבאתה בפני הפסיכיאטר המחוזי, לצורך החלטתו, אם להימנע מלהוציא כל הוראה, או להוציא הוראה, דחופה או בלתי דחופה.

9. כאשר ערכאת הערעור בודקת את פעולת הגורמים המחליטים המוסמכים להביא לאשפוז של אדם בבית החולים בכפיה, מחמת מצבו הנפשי ומסוכנותו או מפאת קיומם של התנאים הנוספים שקיומם נדרש לצורך זה, ככתוב בס' 6 ו 7 של החוק, הבדיקה נעשית בשני מישורים: המישור האחד עניינו המצב המהותי: האם אכן נראה בוודאות מספקת, בהתחשב בבדיקה, ברקע, ובמהלך הדברים כי מצבו של החולה מושפע ממחלתו, עד כי נגרמה פגימה ניכרת בכושר שיפוטו או בכושרו לביקורת המציאות וכי בגלל כך הוא מסכן את עצמו או אחרים, סיכון פיזי ממשי ומוחשי, מידי או שאינו מידי, המצדיק את ההחלטה לאשפוז ולפגוע עקב כך, פגיעה של ממש בחירותו ובכבודו. כך במיוחד, כבמקרה דנן, שעה שמדובר באשפוז ראשון. המישור השני נסב על תקינות תהליך קבלת ההחלטות, אשר נדרש כי תתקבלנה כדין, תוך שמירת הוראות החוק, כללי הדין, המידתיות, וכללי הצדק הטבעי. יודגש, כי לא כל פגם או תקלה בשרשרת ההחלטות לגבי האשפוז, יש בה כדי להביא לפסילת ההליך כולו, או לבטלותו. כל מקרה נבחן על פי נסיבותיו, ומערך השיקולים הסובב אותו, בעיקר בהתחשב במצב המהותי, המוכח בכל מקרה ומקרה, לפי עניינו.

10. במישור המהותי: תמונת המצב הכוללת לגבי המערער מאשרת ומבססת כראוי את המסקנות בדבר ההרעה במצבו הנפשי עד כדי היותו שרוי במצב פסיכוטי חריף, תוך פגיעה קשה בבקרת המציאות ובשיפוט, ויצירת סיכון ממשי לשלום בני משפחתו, בעיקר אימו, ושיבוש חמור של מהלך החיים התקין של בני המשפחה, שעה שמהלך הדברים מחריף והולך, ועוצמת המחלה מתגברת, כך שהיה זה הכרח כי המערכת הפסיכיאטרית תתערב, כדי למנוע אירועים ותוצאות קשים עוד יותר. יש לראות על כן, בחיוב, כי במקרה דנן הצליחה ד"ר שגיב להגיע אל בית המשפחה, לרכוש את אמונו של המערער, לקיים בדיקה פסיכיאטרית, ולהיווכח אל נכון, כי המצב מצדיק פניה אל הפסיכיאטר המחוזי, ולבקשו להוציא הוראה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 מאי 2020

ע"ו 18923-05-20 פלוני נ' מרכז בריאות הנפש
מזרע (מזור) ואח'

11. לדעתי, גם בשרשרת ההחלטות לגבי האשפוז, לא נפל במקרה דנן פגם, ובוודאי לא פגם מהותי, המצדיק כי אתערב בהחלטות הפסיכיאטר המחוזי, המאפשרות את אשפוזו הכפוי של המשיב, לתקופה של שבועיים, המסתיימת ביום 18.5.20.

12. על פי הקבוע בחוק, בדיקה פסיכיאטרית, אשר יכול שתיעשה מרצון, או על פי הוראת בדיקה, היא זו אשר "נעשית בידי פסיכיאטר מחוזי או בידי פסיכיאטר אחר שמינה הפסיכיאטר המחוזי". והמונח פסיכיאטר מחוזי מוגדר "פסיכיאטר בשירות המדינה שהשר מינהו להיות פסיכיאטר מחוזי או סגן פסיכיאטר מחוזי לענין חוק זה". משמע, שאת הבדיקה הפסיכיאטרית יכול לעשות גם סגן הפסיכיאטר המחוזי, ואם הוא "שוכנע ... על סמך בדיקה פסיכיאטרית כי נתמלאו באדם התנאים ..." הדרושים לצורך אשפוז בכפיה, ככתוב בס' 9 של החוק, יכול הוא או סגנו להוציא את ההוראה, על סמך הבדיקה שהם עצמם עשו.

13. במקרה דנן, החשוב הוא כי ד"ר שגיב, אם מכוח מינוי מיוחד, ואם מכוח סמכותה כסגנית הפסיכיאטר המחוזי, היא רופאה פסיכיאטרית בעלת מינוי, היינו פסיכיאטרית המוסמכת לערוך ולקיים בדיקה פסיכיאטרית כהגדרתה בחוק. היא נקטה בדרך נאותה וזהירה. הואיל והוזמנה לבית המשפחה ממרפאתה שלה, ופעלה, כך נראה, במסגרת מרפאתה הפרטית, היא בחרה לא לערב "שני כובעים", פנתה לפסיכיאטר המחוזי, והוא פעל כדין, בקבלו את המלצה.

14. איני רואה פגם משמעותי בכך שהפניה אל הפסיכיאטר המחוזי בבקשה להוציא הוראת אשפוז, נעשתה בנסיבות המקרה דנן, על ידי סגניתו. הפסיכיאטר המחוזי הוא רופא בכיר ובעל ניסיון. על כתפיו מונחת אחריות כבדה. הוא בוחן אם הנתונים המובאים בפניו, את ממצאי הבדיקה הפסיכיאטרית, ובודק אם הם בעלי משקל ואמינות מספיקים עד כי יהא בהם כדי להרים את נטל השכנוע הנדרש ככתוב בס' 9 של החוק. אין לומר כי הבאת הנתונים אליו וביצוע הבדיקה הפסיכיאטרית על ידי סגנו, מהווים מכשול או הטיה המונעת ממנו להעריך נכוחה את הנתונים שבפניו או מפריעה להגיע למסקנה הנכונה.

15. אסכם: הנתונים שבפני מאשרים כי מצבו הנפשי של המערער, וההחמרה במצבו, מקיימים את התנאים הנדרשים לצורך קיומו של אשפוז בכפיה, נוכח רמת המסוכנות לאחרים, ובמיוחד כלפי אימו של המערער, מחמת מצבו הנפשי ופעילות מחלתו. הבדיקה הפסיכיאטרית של המערער נערכה על ידי רופאה פסיכיאטרית בעלת מינוי. לא היה כאן, כטענת ב"כ המערער, כל דילוג על שלב כלשהו שקיומו נדרש כדי לקיים שרשרת החלטות כדין לגבי האשפוז והארכתו. נוכח מצבו של המערער, אין כעת ישימות בנקיטת צעד מתון יותר, כדוגמת טיפול מרפאתי כפוי בקהילה. אולי אפשר יהיה ללכת בדרך זאת בקרוב, אך אין לדעת

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 מאי 2020

ע"ו 18923-05-20 פלוני נ' מרכז בריאות הנפש
מזרע (מזור) ואח'

אימתי הדבר יתאפשר. לעת הזאת יש להמשיך בטיפול במסגרת של אשפוז כפוי כדי להביא לשיפור הנדרש במצבו הנפשי של המערער והפחתה משמעותית של מסוכנותו, עד כי יתאפשר להחזירו לחיים בקהילה, בחיק משפחתו, מבלי לסכנה ומבלי לשבש במידה חמורה את מהלך חייה. עכשיו אין זה בגדר האפשר.

16. לאור כל האמור, הערעור נדחה.

ניתן היום, כ' אייר תש"פ, 14 מאי 2020, בהעדר הצדדים.

שמואל ברלינר, שופט עמית